

11 Luchtmobiele Brigade

Nu en in de toekomst

F.B. van Dooren – luitenant-kolonel der infanterie*

G. Kooij – majoor der genie*

Inleiding

Dit jaar bestaat het Garderegiment Grenadiers en Jagers 175 jaar. In het systeem van traditiehandhaving van de Koninklijke Landmacht bestaat er, door het kleiner worden van de organisatie, heden ten dage een nauwe koppeling (in veel gevallen één op één) tussen de parate bataljons van het Wapen der Infanterie en de regimenten als dragers van geschiedenis en traditie. Zo is de commandant van 11 Infanteriebataljon Luchtmobiel Garderegiment Grenadiers en Jagers (GGJ) tevens commandant van het Garderegiment Grenadiers en Jagers. Bij het genereren van gevechtskracht – de *core business* van iedere bataljonscommandant – speelt *esprit de corps* een belangrijke, maar moeilijk meetbare rol. Traditiebewustzijn en kennis van de geschiedenis van de eigen eenheid vormen aldus een *force multiplier*.

* Lkol van Dooren is de huidige regimentscommandant en tevens commandant 11 Infanteriebataljon Luchtmobiel Garderegiment Grenadiers en Jagers. Daarvoor was hij werkzaam op het kenniscentrum van het Opleidings- en Trainingscentrum Manoeuvr in Amersfoort en als hoofd S3 van 11 Luchtmobiele Brigade. Majoor Kooij is werkzaam als S3 toegevoegd/S3 Plans bij 11 Air Manoeuvr Brigade. Vóór het behalen van de Hogere Militaire Vorming was hij ook al geplaatst bij de brigade als commandant 11 Geniecompagnie Luchtmobiel.

1 Zie: M.J.H.M. Bastin, W.C.G.J. Gerdse en C.J. Matthijsen, 11 Air Manoeuvr Brigade operationeel gereed, in: *Militaire Spectator*, 172 (12) (2003) 629-641.

Drs. Ten Cate geeft in zijn artikel in deze uitgave van de *Militaire Spectator* een overzicht van het transformatieproces dat de toenmalige, voornamelijk door dienstplichtig militairen gevulde pantserinfanteriebataljons van de afzonderlijke Garderegimenten Grenadiers en Jagers hebben doorgemaakt vanaf het eind van de Koude Oorlog tot vandaag de dag. Thans samengevoegd tot één Garderegiment Grenadiers en Jagers, dat regelmatig de aandacht trekt door uitvoering van zowel ceremoniële taken als operationele opdrachten, behoort 11 Infanteriebataljon Luchtmobiel Garderegiment Grenadiers en Jagers samen met 12 Infanteriebataljon Luchtmobiel Regiment van Heutsz (RvH) en 13 Infanteriebataljon Luchtmobiel Regiment Stoottroepen Prins Bernhard (RSPB) tot de dragende pilaren van 11 Luchtmobiele Brigade. De brigade vormt de grondcomponent van 11 Air Manoeuvr Brigade (11 AMB) en werkt binnen deze unieke *joint* eenheid van de Nederlandse krijgsmacht geïntegreerd samen met de Tactische Helikopter Groep (THG) van de Koninklijke Luchtmacht.

Tijdens inzet bij Task Force Harvest in Macedonië in 2001 is een compagnie van 11 Infanteriebataljon Luchtmobiel GGJ, en daarmee de luchtmobiele brigade, voor het eerst met behulp van Engelse helikopters daadwerkelijk luchtmobiel ingezet.

In dit artikel informeren wij u over de ontwikkelingen binnen de luchtmobiele

biële brigade en gunnen u aldus een blik in de toekomst. Ons vertrekpunt is de oefening *Gainful Sword*, waarbij 11 AMB de Operationele Gereedheidsstatus (OGS) verwierf¹. Bij deze geslaagde oefening werd een aantal lessen geleerd en verbeterpunten geïdentificeerd. Tegelijkertijd zien we dat (internationaal)-politiek de belangstelling voor snel inzetbare eenheden is gegroeid. Beide aspecten behandelen we in dit artikel, waarbij we u ook inzicht geven in lopende (organisatorische en materiële) verbeterprojecten en in enkele *shortfalls* die nog om een oplossing vragen.

Internationale omgeving

Sinds de oefening 'Gainful Sword' en de bereikte OGS is de belangstelling voor de brigade als inzetmiddel toegenomen. De ontwikkelingen in de internationale veiligheidssituatie en veranderingen van militair-operationele aard spelen daarbij een rol. De NAVO staat aan de vooravond van een ingrijpend hervormingsproces, gericht op vorming van snel inzetbare eenheden die over grote afstanden in alle niveaus van het geweldsspectrum kunnen worden ontplooid. De *NATO Response Force* (NRF) is het ijkpunt van alle bondgenootschappelijke inspanningen. De Nederlandse politiek heeft in dit opzicht gekozen aansluiting te houden bij de grote bondgenoten. Ook in ons land zijn de inspanningen gericht op de vorming van een, weliswaar in omvang klei-

Eagle Patrolling (Foto: elnt Smits)

nere, maar hoogwaardige, expeditie-krijgsmacht. De capaciteiten van 11 AMB sluiten hierop naadloos aan. Immers, met deze brigade beschikt ons land over een flexibele 'joint' eenheid, die snel inzetbaar is en zich aanpast aan het geweldsniveau.

Wanneer we naar de (geplande) inzet van de brigade kijken, dan blijkt hoezeer het een uitzendinstrument in handen van de chef defensiestaf en – via hem – de bewindslieden is geworden. De Bravocompagnie (Bcie) van 12 Infanteriebataljon Luchtmobiel RVH neemt tot medio juli deel aan SFIR-3. De hoofdmoot van het bataljon kan begin 2005 aan de bak bij de NRF. Inmiddels is 13 Infanteriebataljon Luchtmobiel RSPB vertrokken naar Irak als opvolger van 42 Pantserinfanteriebataljon Regiment Limburgse Jagers (RLJ). Het jubilerende 11 Infanteriebataljon Luchtmobiel GGJ houdt ermee rekening dat zij op haar beurt de collega's van 13 Infanterie Luchtmobiel moet aflossen.

Realistisch trainen

De eerste ideeën voor een luchtmobiele brigade dateren uit de jaren tachtig van de vorige eeuw. Toen zag de wereld er totaal anders uit dan nu. In het denken stond een mogelijk grootschalige confrontatie met tank-zware eenheden van de Warschaupactlanden centraal. Thans is in potentie de hele wereld het werkterrein en worden andersoortige bedreigingen aan den lijve ervaren. Naast de traditionele kennis van het grootschalige conflict in het hoogste geweldsspectrum, dat de basis blijft van het opleiding- en trainingsproces bij de KL, is kennis van kleinschaliger optreden tegen veelal irregulier optredende strijdgroepen meer dan ooit geboden. De opleidingen en oefeningen worden daarom, gebruikmakend van recente ervaringen en dreigingen, voortdurend geactualiseerd. Zo is tijdens de oefening *Falcon Spring* in april een nieuw scenario getraind, namelijk dat van inzet van 11 Infan-

teriebataljon Luchtmobiel GGJ als *Initial Entry Battlegroep* in een diffuse omgeving, als voorhoede van een *Air Manoeuvre Battlegroup* die in een groot gebied van verantwoordelijkheid moest optreden tegen een moeilijk grijpbare, onconventioneel optredende tegenstander. Het bataljon moest bij deze oefening voortdurend opschalen en vervolgens weer 'ontspannen', hetgeen hoge eisen stelde aan de mentale kwaliteiten van het personeel. Enerzijds moest het bataljon de *hearts and minds* van de lokale bevolking zien te winnen en anderzijds – soms gelijktijdig – knalhard optreden tegen onwillige, irreguliere elementen. Fysieke bezetting van het gehele gebied was door de grootte ervan onmogelijk. Het *Air Manoeuvre Concept* bood hier echter uitkomst. De Apaches van de luchtcomponent kunnen door het uitvoeren van patrouilles, een groot gebied verkennen en subversieve elementen onderkennen. De heli's beschikken over apparatuur om hun waarnemingen

vast te leggen, zodat later in de commandopost een beoordeling van de toestand kan worden gemaakt (*search and proof*). Vervolgens worden, indien gewenst, razendsnel infanteriepatrouilles gedropt met helikopters en enige tijd later (tot 48 uur) weer opgepikt. Deze vorm van 'joint' optreden wordt *Eagle Patrolling* genoemd. Zo kunnen enerzijds snel zwaartepunten worden verlegd en anderzijds eenheden snel worden versterkt. Al deze elementen zijn tijdens 'Falcon Spring' beoefend.

Organisatiewijzigingen

Op basis van de ervaringen wordt langs een aantal assen gewerkt aan (verdere) verbetering van de operationele capaciteit.

Als eerste punt wijzen wij op de noodzaak tot versterking van de grondgebonden verkenningcapaciteit. Tijdens de oefening 'Gainful Sword' beschikte commandant 11 AMB met zijn *Mobile Air Operations Teams* (MAOT's) over een beperkte capaciteit om luchtlandingen voor te bereiden. De 11 AMB kent echter – in tegenstelling tot de andere KL-brigades – geen zelfstandige verkenningcapaciteit bij inzet. Om deze lacune te vullen is de oprichting van een *pathfinder-peloton* voorzien. Deze 'pathfinders' hebben uitgebreidere verkenningstaken, waarin die van de MAOT's zijn opgegaan. De extra mankracht die is gemoeid met de oprichting van een dergelijk peloton kan, binnen het bestaande functieplafond, worden gevonden door een reorganisatie bij de Gewerschutters Lange Afstand (GLA). Waar deze thans bij de infanteriepelotons zijn ingedeeld, zullen zij in de toekomst op compagniesniveau worden geconcentreerd, hetgeen leidt tot functiebesparing.

Inmiddels is het denken verder geëvolueerd. De ervaringen van waarnemers van 11 AMB bij de toonaangevende 101 (US) *Airborne Division* (the *Screaming Eagles*) wezen op het nut van een verdere versterking van de verkenningcapaciteit op brigade-

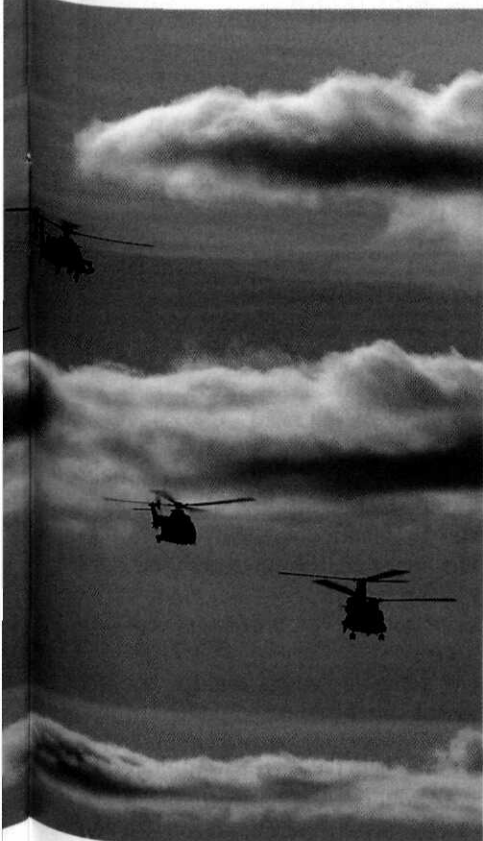
niveau. De gedachten gaan hierbij uit naar de vorming van een *Brigade Recce Detachment* (BRD), bestaande uit 'pathfinders' en andere specialisten, zoals genieverkenners, verbindingspersoneel en een mortieropsporingsradarploeg.

Invloed SMP

Het tweede punt betreft een groot aantal projecten, dat beoogt de materiële uitrusting van de individuele militair beter af te stemmen op de eisen van nu en morgen. Uiteraard heeft het *Soldier Modernisation Programme* (SMP), dat KL-breed de gevechtswaarde én het comfort van de militair aanzienlijk zal verbeteren, zijn invloed op de uitrusting van 11 AMB. Zonder uitputtend te zijn, wijzen we in dit verband op de volgende veranderingen.

De luchtmobiele infanterist heeft inmiddels de beschikking over de

rugzak Alpine. Deze, door de firma Löwe speciaal voor de Nederlandse krijgsmacht ontwikkelde rugzak telt weliswaar 25 liter meer inhoud dan de oude Berghausrugzak, maar biedt een groter draagcomfort. Invoering van het zogenaamde *opsvest* is een tweede, aansprekende verbetering. Dit moderne 'bokketuig' biedt de mogelijkheid om op de behoefte van een specifieke opdracht toegesneden uitrusting op de man te bevestigen. U kunt hierbij denken aan patroontassen, zaklampen, veldflessen, tassen voor verbandmiddelen, gevechtssmes en dergelijke. In de loop van dit jaar wordt bovendien een nieuwe slaapzak verstrekt die in verschillende weertypen bruikbaar is. Met de *personal role radio*, ten slotte, die gemakkelijk aan het 'opsvest' te bevestigen is, krijgt de luchtmobiele militair de beschikking over een beter *handsfree* communicatiemiddel. Het kunnen beschikken over een kogelwerend vest staat thans nog hoog op de verlanglijst van de individuele militair.

Andere materiële vernieuwingen

Voor 11 AMB vormt de KL-brede invoering van het anti-tank wapensysteem *Gill* een belangrijke verbetering, omdat dit zowel *manportable* is als verplaatsbaar op het Luchtmobiele Voertuig (LSV). Het Israëlische systeem past beter bij het Air Manoeuvre Concept dan de zware tow. Een volgende verbetering betreft de nabijverdediging. Deze behoefte ontstond door het Verdrag van Ottawa, waarbij een aantal landen, waaronder Nederland, zich verbond geen anti-personeelsmijnen meer te gebruiken. Dat betekende dat eenheden op zoek moesten naar een nieuw instrument om tijd en ruimte te winnen om, indien noodzakelijk, terug te vallen op een nieuwe positie. De oplossing bestaat uit een Oostenrijks systeem onder de pakkende naam: scherflading, horizontaal effect. De verdedigende eenheid kan hiermee de vijand vertragen, omdat de eigen luchtmo-

11 Luchtmobiele Brigade werkt binnen 11 AMB geïntegreerd samen met de Tactische Helikopter Groep van de Koninklijke Luchtmacht

(Foto: Directie Voorlichting, P. Wiezorek.
Bron: collectie IMG-KL)

biele infanteriepioniers tijdelijk een dodelijk scherm om de eigen eenheid heen kunnen leggen. Deze infanteriepioniers krijgen begin 2005 tevens de beschikking over een licht draagbaar middel om vijandelijke mijnevelden te doorbreken. Dit DRAMIDOL-systeem bestaat uit een explosieve lading, waarmee relatief snel een smalle doorgang kan worden gemaakt.

Mobiliteitsverbeteringen

Op mobiliteitsgebied vinden eveneens belangrijke veranderingen plaats. Bij 11 Luchtmobiele Brigade vervult de motor – naast de gebruikelijke ordonanstaken – ook een rol als vervanger van de jeep voor sleutelfunctionarissen. Aan de terreinvaardigheid van de motor worden hoge eisen gesteld. Daarom beschouwt men de instroom van de Oostenrijkse KTM als een belangrijke verbetering.

Het Luchtmobiel Speciaal Voertuig (LSV), dat enkele jaren geleden binnenrolde, was oorspronkelijk bedoeld voor inzet in een Koude-Oorlogscenario, waarbij geen bijzondere eisen aan de actieradius werden gesteld. Hoewel momenteel onder invloed van de ARBO-wetgeving (!) een aantal veranderingen aan het LSV wordt doorgevoerd, kent het voertuig beperkingen ten aanzien van de huidige luchtmobiele inzetopties. Intensieve patrouillegang, en dat over grote afstanden, is met het huidige LSV niet goed mogelijk. Daarom streeft men ernaar het LSV per 2008 te vervangen door een voertuig dat ook geschikt is voor het uitvoeren van bewakings- en patrouilletaken bij ernst-inzet.

Een laatste punt van zorg en aandacht betreft het ontbreken van voldoende luchtmobiliteit. Thans gaat medische evacuatie van gewonden door de lucht

(Medevac) ten koste van de organieke luchttransportcapaciteit. De commandant van 11 AMB kan daardoor voor een duivels dilemma worden geplaatst: moet hij in een noodsituatie schaarse capaciteit benutten voor Medevac of voor het versterken c.q. extraheren van een bedreigde eenheid? Juist in de huidige tijd waarbij vooral Afghanistan en Irak de noodzaak van Medevac onderstrepen, bestaat er dringend behoefte aan versterking van helikopters speciaal voor deze taken.

Samenwerking

Zoals eerder opgemerkt, zullen 12 Infanteriebataljon Luchtmobiel (RvH) en een *composite squadron* van de THG samen een Air Manoeuvre Battlegroup binnen de NRF vormen. De samenwerking tussen de grond- en luchtcomponent van 11 AMB wordt hierdoor verder geïntensiveerd, waardoor de brigade verzekerd blijft van een plaats in de voorhoede van het 'joint' optreden binnen de Nederlandse krijgsmacht. Naast deze organieke samenwerking kent 11 AMB diverse samenwerkingsverbanden, zowel binnen als buiten de landsgrenzen.

Nationaal

Het Korps Commandotroepen zien wij als een belangrijke partner. Door samen activiteiten te plannen kunnen we efficiënter trainen. Op dit moment worden jungletrainingen vaak al samen georganiseerd. Paratrainingen voor de brigade vinden plaats met belangrijke steun van het KCT. Tijdens de laatste gezamenlijk oefening in april betrof het de uitvoering van een *Non-combattant Evacuation Operation* (NEO). Nederlandse gegijzelden in het buitenland moesten worden bevrijd. De daadwerkelijke bevrijding werd uitgevoerd door specialisten van het KCT, gesteund door 11 AMB.

Ook de samenwerking met het Korps Mariniers staat hoog op de agenda. Op het gebied van jungletraining vin-

den al vergaande gesprekken plaats. Deze steeds intensievere samenwerking kan een belangrijke impuls geven aan het trainingsproces. Wij kunnen veel van elkaars ervaringen leren. Bovendien biedt het de belastingbetaler meer *bang for his money*. Belangrijke voorwaarde is ons inziens wel het behoud van eigen identiteit. Zowel bij het Korps Mariniers als bij de regimenten van de landmacht is *esprit de corps* een niet te verwaarlozen factor in de gevechtskracht.

Luchtmobiel Speciaal Voertuig (Foto: elnt Smits)

Internationaal

Internationaal werkt 11 AMB samen met een aantal respectabele partners. De 101 (US) Airborne Division is de grootste en meest ervaren *air manoeuvre*-eenheid ter wereld. Deze divisie is in zijn geheel ontplooid geweest in Irak. Beide eenheden wisselen ervaringen uit door permanente liaisons bij 11 AMB en in de Verenigde Staten.

De Britse 16 Air Assault Brigade is nog in oprichting. Naar verwachting zal deze brigade in 2007 de beschikking hebben over Apaches en daarmee honderd procent operationeel inzetbaar zijn. Met de Britse collega's vinden al uitwisselingen plaats.

De Duitse *Division Luftbewegliche Operationen* (DLO) is nog maar net opgericht. In deze divisie zijn alle helikopters gegroepeerd. Samenwerking tussen DLO en 11 AMB kwam in

een stroomversnelling doordat beide eenheden deelnemen in NRF-4. Zo gaf de DLO de wens te kennen om de *Standing Operating Procedures* van 11 AMB als basis te gebruiken voor de eigen procedures.

De Poolse 25 Air Cavalry Brigade is de speerpunteenheid van de Poolse landmacht. De brigade beschikt zelf over transport- en gewapende helikopters, echter niet over gevechtshelikopters. De brigade kan wel gezamenlijk optreden met Poolse HIND-gevechtshelikopters. De samenwerking met de Poolse 25 Air Cavalry Brigade is goed. Zo hebben eenheden van deze brigade deelgenomen aan 'Gainful Sword'.

Samengevat

11 Air Manoeuvre Brigade bestaat voor een groot deel uit bataljons van regimenten met een jarenlange traditie en een luchtmobiele toekomst. Na het bereiken van de Operationele Gereedheidsstatus is 11 Air Manoeuvre Brigade klaar voor het grote werk. Wij beschouwen 'Gainful Sword' dan ook niet als top van de berg, maar als het basiskamp.

11 Luchtmobiele Brigade bereidt zich voor op verschillende inzet-

opties. Afhankelijk van de politieke besluitvorming zullen de eenheden van 11 Luchtmobiele Brigade – al dan niet gezamenlijk met de Tactische Helikoptergroep – Nederland vertegenwoordigen ergens in een ver oord.

De geleerde lessen leidden tot een aantal organisatiewijzigingen en materieelprojecten. De verkenningscapaciteit van 11 AMB is inmiddels uitgebreid door de oprichting van een 'pathfinder'-peloton. Het 'Soldier Modernisation Programme' draagt bij aan zowel de effectiviteit als het comfort van de individuele militair. Opvallende projecten zijn de vervanging van de rugzak, de slaapzak en invoering van het modulair 'opsvest'. Naast deze projecten vindt ook een aantal grotere materieelprojecten plaats waaronder de invoering van het antitankwapen MRAT. Gezien de vergroting van de inzetopties blijft de beperkte brigademobiliteit een aandachtspunt. Vervanging van de LSV door een breder inzetbaar voertuig en invoering van een 'dedicated' Medevac-helikopter bieden mogelijk uitkomst.

Inzet van Nederlandse eenheden zullen steeds meer 'joint' en 'combined' zijn. 11 Air Manoeuvre Brigade geeft hieraan invulling, enerzijds door samenwerking met het Korps Mariniers, anderzijds door samenwerkingsverbanden aan te gaan met buitenlandse eenheden met vergelijkbare *capabilities*.

Poolse helikopter (Foto: elnt Smits)